

Beteckning: Rel Jung C vt 2008:4

Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

C. G. Jung och Allhelgonakyrkan
Intervjuer med två präster om deras relation till Jung

Marcus Mårtensson
Juni 2008

C-uppsats, 10 poäng
Religionsvetenskap

Jungiansk psykologi C
Handledare: Åke Tilander

”Återuppståndelsen”
Ikon målad av Marcus Mårtenson

**C.G. Jung och Allhelgonakyrkan: Intervjuer med 2
präster om deras relation till Jung.**

ABSTRACT

My intention with writing this essay is to find out how and in what way the priests in the Allhelgona Church in Stockholm use or are influenced by the ideas of C.G. Jung. This could be in their theology, their sermons or in their private counselling with members of the church.

I have gathered a few interviews for this essay with the priests Olle Carlsson and Mary Philipsson which I have then analyzed and drawn conclusions from.

Finally I make an assessment of the information and also see what problems may arise out of incorporating Jungian themes into a Christian atmosphere.

Marcus Mårtenson
Jungiansk Psykologi
C-uppsats
Handledare: Åke Tilander

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	Sid.
1. INLEDNING	4
Bakgrund	4
Syfte och frågeställningar	5
Teoretiska utgångspunkter och centrala begrepp	6
Material och metod	7
Disposition	7
2. PRESENTATION AV INTERVJUMATERIAL	7
Mary Philipsson	7
Olle Carlsson	11
3. ANALYS	14
4. SAMMANFATTNING OCH SLUTDISKUSSION	20
5. KÄLLOR OCH LITTERATUR	22
6. BIFOGADE INTERVJUER I SIN HELHET	23

1. INLEDNING

Bakgrund

Jag har länge varit intresserad av Jungiansk psykologi. Det började med att jag som konstnär ville få nycklar till att förstå och kartlägga min egen inre värld. När jag sedan fördjupade mig i Jung och hans analytiska psykologi såg jag att det fanns många referenser till kristendomen. Jung gjorde på sätt och vis upp med den kristna tron som han ansåg i många fall vara förlegad. Han menade på att det krävdes ett nytt mytologisk språk för en ny tid. Inte att man skulle överge kristendomen för andra, kanske mer exotiska religioner, detta skulle bara resultera i en maskerad, men att man istället skulle försöka omtolka de gamla berättelserna. Många gånger har Jung använts i nyandliga sammanhang. Han har blivit denna rörelses profet. Men någonting säger mig att Jung skulle vara skeptisk till en hel del av de fenomen som faller in under paraplybegreppet "New Age". Jung sökte en verklighetsanknuten andlighet som var fast förankrad i de mänskliga villkoren. Det handlade inte om eskapism och verklighetsflykt. Ofta talade Jung om den smärtsamma vägen till kunskap och insikt, eller gnosis. Att i de lägen man brister så finns möjligheten till växande. Detta ligger långt ifrån nyandlighetens delfinkramande regnbågsideal.

Kristendom har ofta avfärdats som tung och dömande av många människor. Man vill inte dra med sig historiens bagage av inkquisitionen, korståg och häxbränning. Det blir lättare att istället söka sig utåt i andra andliga sammanhang. Detta fick mig att reagera. Varför var Jung så mån om att tala om vårt kristna arv? Varför ville han inte släppa det och gå vidare? Ju mer jag satte mig in i det han skrev om ämnet desto mer intresserad blev jag. Jag började studera teologi i Stockholm parallellt med mina studier i Jungiansk psykologi och detta öppnade nya dimensioner i detta forskande. Via en bekant fick jag höra talas om Allhelgonakyrkan som är en del av Svenska kyrkan i Stockholmstift. Där har man gjort sig känd för sin progressiva teologi och sina välbesökta gudstjänster. Jag besökte deras söndagsmessa vid flera tillfällen och hörde Jung refereras vid flera tidpunkter i olika predikningar. Detta aktualiserade hela mitt tidigare lärande och forskande i Jung och hans uppgörelse med Kristendomen. Det var intressant att det faktiskt fanns en kyrka där man anammade hans idéer och talade om dem i gudstjänstsammanhang. Jag ville fördjupa mig i hur stor utsträckning Jung och hans idévärld hade präglat prästerna och deras teologi vid Allhelgonakyrkan.

Mitt syfte med detta arbete är att analysera intervjuer jag har gjort med två präster från Allhelgonakyrkan i Stockholm. Allhelgonakyrkan tillhör Svenska kyrkan men har en lite annorlunda status än många andra kyrkor. Den är känd för att jämt vara full på sina ”allhelgonamässor” som hålls klockan 18.00 på söndagar och onsdagar. Mängden av människor som besöker denna kyrka är ovanligt hög för att vara inom Svenska kyrkan. Den teologin som kyrkan håller sig till går också utanför ramarna jämfört med många andra kyrkors teologi. Det finns ett öppet språk där som är inbjudande och inkluderande. Detta har gjort att många sökare, ateister och andra icke-traditionella kristna har sökt sig tillbaka till kyrkan. Själv arbetar jag som konstnär och har länge varit intresserad av Jungiansk psykologi. Jag har tidigare inte gått i Svenska kyrkan även fast jag är konfirmerad och har en morfar som var biskop. Jag kände alltid att kyrkan var för rigid i sin uttolkning av andligheten. Att dogmerna kom i vägen för budskapet. Men sen var det en väninna till mig som bjöd med mig till kyrkan och jag började lyssna. Jag hörde ett språk som var annorlunda än det jag hade tänkt mig. Det fanns ett nytt sätt att tala om kristendom, och de kristna symbolerna här som förvånade och inspirerade mig. Jag fortsatte att gå dit och började efter en tid också att själv studera teologi. Via mina teologistudier så började jag studera Jungiansk psykologi igen (efter att ha läste det vid Institutet för Analytisk Psykologi i Gamla Stan i Stockholm). På detta sätt fördjupade jag mig i Jungianska psykologi och kunde nu gå in mera i Jungs diskussioner kring kristendom och problemet som han upplevde att kristendomen stod inför.

Syfte och frågeställningar

Under vissa av gudstjänsterna vid Allhelgonakyrkan nämnde prästerna Jung i sina predikningar. Detta gjorde mig nyfiken. Vad hade de för anknytning till Jung? Hur kom Jung in i deras teologi? Dessa frågor ville jag ha svar på. Denna frågeställning ligger som grund i denna uppsats. Jag vill också försöka ta reda på hur väl de integrerat Jung? Går det på djupet? Hur kan man säga att det Jungianska tänkandet kommer in som en del av deras budskap? Ser de sig själva som Jungianer? Eller som ”riktiga” kristna? Jag ville inte bara prata med dem om vad de hade för relation till Jung och hur Jung kom in i deras liv. Utan ville också försöka se vad det skulle innebära för slags problem om man tog in det Jungianska perspektivet i ett kristet sammanhang. Går det överhuvudtaget att göra det? Jag minns en präst jag talade med för ett antal år sedan som avfärdade Jung direkt när jag talade om honom. Hon

mumlade någonting om att han var en gnostiker och att det skulle vara oförenligt med kristen tro. Detta är den ena extremen av okunskap som jag upplever att jag mött bland kristna personer när det gäller Jung. Man är överhuvudtaget inte insatt i Jungs idéer och vad de innebär och har en aversion som ofta grundar sig i en rigid bokstavstro. Sedan ville jag också prata med prästerna om vad som händer med det kristna budskapet när man förvandlar berättelserna från ett bokstavstroget perspektiv till ett mera metaforsikt symboliskt tolkningsmönster. Hur hanterar man detta som präst i mötet med sin församling? Vad säger man till dem som vägrar ta till sig det symboliska tolkningsmönstret? Att se vad som händer när man psykologiserar tron. Också att ta reda på skillnaderna/likheterna mellan själavård och klassisk psykoterapi. Kan man som präst använda sig av nycklar eller delar från den Jungianska traditionen utan att vara en fullt utbildad analytiker. Går det eller lurar man sig själv och sin omgivning då?

Teoretiska utgångspunkter och centrala begrepp

Jag har använt mig av den fenomenografisk forskningsmetoden i denna uppsats. Ordet fenomenografi är sammansatt av två ord. "Fenomenon" kommer från Grekiskan och betyder "det som visar sig". Medan ordet "Grafia" betyder "beskriva i ord eller bild". Grundidén med denna forskning är att beskriva hur företeelser eller objekt uppfattas av människor. Den empiriska undersökningen utgår sedan utifrån en analys av utskrivna intervjuer som forskaren själv har genomfört. Huvudsakligen så hamnar de olika uppfattningar som uttrycks i intervjuerna i fokus. Uppfattningsbegreppet blir det mest centrala och viktiga i forskningsansatsen. Här brukar man skilja mellan uppfattning som åsikt, eller uppfattning som avser människans grundläggande förståelse av företeelser eller av objekt i omvärlden (denna anses vara mera genuin). Men vad som är genomgående för den fenomenografiska forskningen är att den utgår från att olika människor har olika uppfattningar av objekt och företeelser. Det förklaras med att olika personer har haft olika erfarenheter och det gör att de ser världen på olika sätt. Detta leder till att personer analyserar och erhåller olika typer av kunskap om dessa objekt. Fenomenografins uppgift är då att beskriva dessa olikheter, de olika varierande uppfattningar som kommer fram i intervjuerna.

Material och metod

Jag har gjort två inledande intervjuer med Allhelgonakyrkans båda präster Olle Carlsson och Mary Philipsson. Olle har varit i kyrkan längst och är Allhelgonamässans grundare. Han tillskrivs mycket av kyrkans ursprungliga framgång tillsammans med alla de personer som kommit och arbetat frivilligt i kyrkoverksamheten. Han har även skrivit boken "Kristendom för ateister" som jag har använt mig av när jag skrivit denna uppsatts. Mary Philipson är Amerikanska och hon har tillkommit senare i kyrkans utveckling. I dessa intervjuer frågar jag prästerna i stort sett samma frågor. Men får lite olika svar. Tanken är att senare göra en uppföljningsintervju där jag får mer information som jag kan lägga till efteråt.

Disposition

Först kommer jag att presentera intervjuerna i sin helhet. Därefter kommer jag att undersöka båda prästerna svar för att försöka få en inblick i deras relation till Jung och den idévärlden han representerar.

2. PRESENTATION AV INTERVJUMATERIAL

Mary Philipsson

Mary börjar med att tala om människors gudsbilder och att dessa grundar sig på våra personliga erfarenheter. Detta påstående är i sig Jungianskt. Att varje person har sin egen individuella erfarenhet av gud eller det gudomliga. Det går emot den strikta dogmatiska gudsbilden som talar om den heliga treenigheten. Hon nämner människan längtan, att det är längtan som driver sökandet och det är sökandet i sig som är en helig rörelse. Denna heliga rörelse, längtan efter kärlek, skulle man också kunna dra paralleller till individuationsprocessen. Att människan pga. olika omständigheter drivs in i ett sökande, sökande efter helhet, eller till självet. Hon nämner detta när hon säger att hon har kommit ur en dysfunktionell familj och att detta har gjort att hon har en längtan efter helhet. Att hon vill göra någonting helt av sin dysfunktionella bakgrund. I sitt resonemang säger hon slutligen att hon kan höra Jungs tankar eka i hennes egna tankar, om den andliga vägen som en resa mot en större helhet, integration. Självklart beskriver Jung termen "individuationsprocessen" på ett mycket mer vetenskapligt sätt men man känner starka kopplingar i den underliggande meningen till det som Mary försöker uttrycka. Att hon nämner alkoholister och missbrukare i detta sammanhang är också intressant. Individuationen börjar ofta med att personen

känner sig begränsad, obekvämlig eller hamnar i en krissituation. Det gamla sättet att vara fungerar inte längre och nu måste personen ta nästa steg i sitt liv. Det leder till att man tar till sig mängder med olika strategier för att försöka finna nästa steg. Detta lyckas inte alltid (som hon säger ”looking for love in all the wrong places”). Men att det grundar sig efter längtan efter gud är hennes slutsats. Längtan driver sökandet och detta är någonting gott i sig menar Mary. I klassisk Jungiansk mening kan man säga att den psykiska rörelsen som gestaltar detta är självet som söker en större integrering i hela personligheten. I svar på Job skriver Jung om denna rörelse att gud vill medvetandegöra sig själv via människan. Ju mer självet integreras i personligheten desto helare blir personligheten. 12-stegsrörelsen som Mary själv förespråkar och leder grupper i (som var inspirerad av Jungs tankar genom att en av grundarna gått i terapi hos Jung) säger:

Vi kom till tro att en kraft, större än vi själva, kunde hjälpa oss att återfå vårt förstånd. Vi beslöt att lägga vår vilja och vårt liv i händerna på Gud, sådan vi själva uppfattade Honom. (från wikipedia.org).

I nästa del av intervjun fördjupar sig Mary i vad hon menar med gud och människans relation (gud är en del av den vi är, gud är en del av dig). Hon citerar delar av nya testamentet som påpekar detta. Som ”himmelriket är inom er” och ”ni är världens ljus”. Detta är en fundamental annorlunda inställning till den typ av teologi som vill säga att Jesus är guds ende son och den enda vägen till gud. Här menar hon det motsatta. Gud kan medvetandegöras i varje individ. Detta skulle jag också påstå är en väldigt Jungiansk tanke. Även om Jung inte pratar om gud i den bemärkelsen som hon gör, han talar om självet eller Guds bilden så finns det ett resonemang man känner igen hos både Jung och Mary. Hon talar också om den mänskliga relationen som en plats där mötet med gud kan uppstå. Att gud är relation. Man medvetandegör gud i sina relationer också. Man kommer ut ur sig själv och sin ensamhet i mötet med andra. Jung själv fokuserar mera på individens egna inre resa men man kan säga att i mötet med terapeuten så sker ett starkt och viktigt möte. Där beskrivs detta möte på ett bra sätt tänker jag.

Härnäst följer en diskussion om Jung i större detalj. Individuationsprocessen diskuteras och sedan läggs fokus på självet. Här är inte Mary helt säker på vad som menas med självet arketyper. Jag förklarar så gott jag kan vad denna komplicerade

arketyp betyder. När det gäller självet så blir det lätt förvirringar och många har försökt ge översimplifierade definitioner av det. Jag förklarar att självet och gud inte är samma sak. Att Jung var en empiriker och han hade en vetenskaplig term för ”psykets totalitet”. Vissa personer har likställt självet med gud. Detta tror jag är ett misstag. Det var inte det som Jung menade. Han säger att det har med vår gudsbild att göra men inte att det är lika med gud. När vi börjar tro att vi kan definiera och avgränsa gud med vetenskapliga termer tror jag att vi är ute på hal is. Möjligtvis kan självet vara den aspekt av oss själva som gör att vi kan nå ut till den ”andra” eller gud. Mary håller med om detta och tror inte heller att självet skulle representera gud i sig.

Diskussionen fortsätter med att jag berättar om Jungs intresse för kristendomen, men hur han ville hitta ett nytt sätt för människor att förhålla sig till den. Att den har slutat tala till många moderna människor och att utmaningen ligger i att hitta nya sätt att kommunicera dessa gamla andliga berättelser för folk. Men att Jung trodde att det inte handlade om att tolka bokstavligt utan att man istället behövde se till de symboliska dimensionerna i dessa berättelser. Detta följer Mary med på och här rör sig också hennes egen teologi i en tydlig Jungiansk riktning när hon säger ”vi måste läsa bibeln i en historisk metaforisk approach.” Hon säger även; ”Jag läser bibeln som metaforer, det är absolut nödvändigt för mig att göra det. Jag tror inte alls att Jesus uppstod från de döda så att han gick runt och fick sand mellan tårna. Naturligtvis inte. Det är återigen en metafor för att vi har kanske en grav med en sten framför vår dörr. Och vi måste hitta in till det inre rummet, till vårt själv, Självet. För att förstå att vi är gud, och att vi inte dör”. Detta är samma typ av läsning av evangelierna som Jung förespråkar anser jag. Det är heller ingen okontroversiell tolkning av bibeln. Detta kunde man se tydliga tecken på när KG Hammar gick ut och sa att man kanske inte skulle tolka allt i bibeln bokstavligt. Han mötte starkt motstånd från många andra präster och medlemmar av Svenska kyrkan. Han blev även påhoppad av den Katolska ärkebiskopen som tyckte att det var ett förkastligt påstående. Så även fast svenskarna säger att de är ett sekulariserat folk så blev det en mindre uppståndelse när man gick på några av de fundamentala trossatserna i kyrkans kanon. I berättelsen om Jesus död och uppståndelse har Jung dragit paralleller till när han talar om egots möte med självet. Både Jung och Edinger har i flera böcker beskrivit denna process i stor detalj. Mötet med självet beskrivs som ångestladdat för egot eftersom det innebär att egot måste konfronteras med helheten av personligheten, både ljus men framförallt

mörkret och skuggan. Men det är nödvändigt så att egot skall begripa att det inte är herre i huset. Igen så är det viktigt att man gör en distinktion mellan självet och gud här. Det är lätt att dessa begrepp blandas ihop anser jag. Men ändå om man följer Marys resonemang upplever jag att hon menar samma sak som Jung. Att man måste komma i kontakt med de djupare skikten i sin person om man skall kunna nå Gudskontakten. Den processen från död till liv finns berättad på ett metaforiskt plan i Jesus berättelse. Hon säger att man måste nå sitt inre rum, till sitt själv om man skall kunna möta gud. När Mary talar om guds lamm och det nödvändiga offret finns det paralleller till egots möte med självet. Sedan pratar hon också om det viktiga med att bygga upp ett fungerande ego för att sen låta detta förvandlas i mötet med självet. Jung är inne på samma spår när han skriver att:

The goal of psychological, as of biological, development is self-realization or individuation. But since [we] know [our self] only as an ego, and the self, as a totality, is indescribable and indistinguishable from a God-image, self-realization ... amounts to God's incarnation ... And because individuation is an heroic and often tragic task, the most difficult of all, it involves suffering, a passion of the ego: the ordinary empirical [person] we once were is burdened with the fate of losing one's self in a greater dimension and being robbed of [our] fancied freedom of will. [We] suffer, so to speak, by the violence done to [us] by the self ... The human and the divine suffering set up a relationship of complementarity with compensating effects. Through the Christ-symbol, [we] can get to know the real meaning of [our] suffering, [and we are then] on [our] way toward realizing [our] wholeness. As the result of the integration of conscious and unconscious, [one's] ego enters the "divine" realm, where it participates in "God's suffering." The cause of the suffering is in both cases the same, namely "incarnation," which on the human level appears as "individuation." The divine hero born of [wo]man is already threatened with murder; he has nowhere to lay his head, and his death is a gruesome tragedy. The self is no mere concept or logical postulate; it is a psychic reality, only part of it conscious, while, for the rest, it embraces the life of the unconscious and is therefore inconceivable except in the form of symbols. The drama of the archetypal life of Christ describes in symbolic images the events in the conscious life - of a man who has been transformed by his higher destiny (from "A Psychological Approach to the Trinity" in CW 11, par. 233).

Olle Carlsson

Olle Carlsson säger att han inte är Jungian men att ”det vi gör här (kyrkan) rör vid de skikten”. Han påvisar redan en kunskap om Jung när han säger att han har läst ”Svar på Job” och att idéen om jaget och självet intresserar honom. Och att Jung är en av de personerna som är viktigast inom nyandligheten. Jung har ju anammats mera av nyandligheten än av traditionellt kristna personer. Han tar upp CG Jungs exempel av Naskapi indianerna och deras idé om den inre följeslagaren. Den inre följeslagaren skulle vara ett annat ord för självet. Jung har också talat om att det viktigaste är att söka i sin egen tradition, och inte söka sig in i exotiska traditioner för det kan lätt bli som en maskerad. Olle blir också tydlig när han talar om Jungs tolkning av Jungfrufödelsen som intressant. Att den går djupare än den bokstavliga tolkningen. Att den handlar mer om metafor än biologiskt faktum. Men han ser samtidigt att det är kyrkans eget fel att den tappar mark bland människor. Att man tror i kyrkan att det räcker med att göra som man alltid har gjort, sjunga samma psalmer, tala samma språk etc. Samtidigt så har kristendomen länge inte varit en metod, det har istället handlat om att lära sig dogmer och lärosatser. Olle menar att både Jung och AA-rörelsen (anonyma alkoholister) har fört in element i kristendomen som gör den till en metod, eller en andlig väg. Olle Carlsson skriver i sin bok Kristendom för ateister:

”Varför så många sekulariserade människor dras till de österländska religionerna tror jag inte bara beror på att gräset kan verka grönare på andra sidan. Kristendomen upplevs som ointressant då man ofta uppfattar kyrkan som en slags myndighet eller företagsverksamhet. Det som de österländska religionerna och nyandliga strömningarna förmedlar och som slår an ett behov hos den moderna människan är att de istället för kyrkans studiecirkel och intellektuella resonering om gud erbjuder övningar och metoder för personlig utveckling, helande och förändring.”

Samtidigt fortsätter Olle med att säga att det finns en typ av öppenhet i kyrkan som han upplever som positiv. En öppenhet mot Jung och de nyandliga strömningarna. Dock poängterar han att kyrkan också kan vara ”en slags myndighet som inte bryr sig.” Men enligt Olle så har psykologin och det andliga sökandet gett oss ett nytt språk för att tala om andlighet i vår tid, och att detta är ett stort framsteg. Sedan talar han om att han upplever det som om att: Jung talar om det gudomliga i människan eller vårt djupa skikt. I vårt land kan vi inte beröra det. Vi låtsas att det inte finns. Vi låtsas att vi

är toppen av ett isberg när vi är vår yta.” Detta djupskikt inom den Jungianska psykologin kan man kalla för kontakten med självet. Men att komma till djupskikten så krävs det att människan går in i sin individuationsprocess. De olika vägar som Olle pratar om då kan vara sådana vägar via religionen, psykologin eller nyandligheten.

Individuationsprocessen som en väg eller metod blir klart utstakad i den psykoanalytiska processen. Men frågan är hur pass integrerad den kunskapen är hos prästerna i Allhelgonakyrkan. Kan de använda sig av den jungianska dimensionen i sin självvård t.ex.? Jag får intrycket av att dessa prästers kunskap om Jungiansk psykologi är äkta men ligger på en grundläggande nivå. För att själv gå in i individuationsprocessen med jungianska förtecken så tror jag att man måste gå i psykoterapi själv.

Olle fortsätter sedan och är kritisk mot konsumismen. Han menar att vi tror att vi lever ett sekulärt liv men att vi i själva verket bara har bytt bort en gud mot en annan. Vi har tagit bort den kristna guden och lever istället med de tre P:na: Pengar, Prestation och Popularitet. Behovet av en gud finns fortfarande men vi har bara skiftat fokus. Jung skriver om detta när han skriver om arketyperna. Han menar att vi fortfarande har ett behov av att projicera arketyperna utåt. När vi har tagit bort religionen och andligheten ur våra liv så projiceras dessa saker utåt på vanliga saker som produkter, kändisar eller rörelser. De laddas med en form utav numinös kvalitet vilket de egentligen inte har. Marknaden blir en fetisch. Som svar vill Olle att människan skall vakna upp och se sitt eget ljus. Han talar också om kyrkan som institution. Att den stävjar förändring och fryser ut folk. Han nämner Jesus som ett exempel på en person som var en revolutionär och ville förändra. Det blev för provocerande och man var tvungen att döda honom på grund utav det. Makten kommer aldrig att släppa makten säger han. Här finns det också kopplingar till Jungs syn på den traditionella kristendomen. Att han hade en stark önskan att förändra den för att han menade att den hade stelnat in i gamla mönster som inte mötte den moderna människans behov längre.

Sedan menar Olle att han tror att man skulle kunna använda sig av Jungiansk Psykoterapi i självvårdande situationer. Att ofta är man för snabb att koppla in psykofarmaka idag och man borde ta mera tid för att låta människor att bearbeta sina

andliga kriser. När Olle säger att ”det som kan vara en knäck för egot kan vara det som frigör en”. Detta är också en tanke som förekommer hos CG Jung:

Every sacrifice is ... to a greater or lesser extent a self-sacrifice. The degree to which it is so depends on the significance of the gift. If it is of great value to me and touches my most personal feelings, I can be sure that in giving up my egoistic claim I shall challenge my ego personality to revolt. I can also be sure that the power that suppresses this claim, and thus suppresses me, must be the self. Hence it is the self that causes me to make the sacrifice; nay more, it compels me to make it. The self is the sacrificer, and I am the sacrificed gift, the human sacrifice (from ”Transformation Symbolism in the Mass” in CW 11, par. 397).

Olle går vidare och talar om växande. Att kristendomen är trovärdig för att den ”påminner oss om vår skugga hela tiden”. Växande handlar inte om att bli bättre och starkare utan att lära sig att acceptera sig själv som man verkligen är, att kunna vila i sig själv. Denna tolkning av växande tycker jag CG Jung också förespråkar när han talar om att möta skuggan. Det är någonting som egot upplever som förkastligt och fränstötande. Man drar sig ifrån det in i det sista. Han talar om den stora myten i vår tid, att man tror att det går att göra om sig till någonting större och bättre. Detta finns inom nyandligheten också. Att man skall bli ”mera” upplyst eller att helhet skulle innebära perfektionism, detta menar han är en vilseledande tanke. Meningen med andlig utveckling är enligt honom att bl.a. inse att det finns saker vi inte kommer att komma till rätta med i livet. Acceptansen av detta är fundamental i Olle Carlssons andlighet. Individuationsprocessen är en resa som innebär att egot måste möta självet. I detta möte så sker ett möte med skuggan. Och tanken är inte att skuggen skall övervinnas eller kuvas så att människan skall kunna bli en ren andlig varelse. Tanken är att skuggan skall medvetandegöras så att man skall kunna lära känna sig själv. Man medvetandegör sina skuggsidor och lär känna de aspekterna som man tidigare kanske projicerade ut på andra människor. När man lär känna sin begränsning så blir man mer och mer sig själv, och det är detta som är det vackra menar Olle. Man ”spelar på den sträng som är jag”. Detta låter också snarlikt det som Jung beskriver som målet med individuationsprocessen. Att man skall utveckla en kontakt med djupskiktet i sig själv för att slutligen bli hel. Jung kallar individuationen både för ”heroic and tragic” att det har ett tragiskt element i sig. Olle säger:

”Det här man kallar för individuationsprocessen, att man möter sin egen skugga. Jag tror varje människa kommer till ett ögonblick i sitt liv där liksom ens väg tar slut. Det är då det gäller att ha sådana här sammanhang.”

Att livet tar slut och man har platser och komma till innehåller idé om att komma ut i vildmarken och att bli alienerad från självet. Detta brukar gestaltas symboliskt via att man hamnar i en vildmark eller öken, där man helt och hållet tappar fotfästet. Sen att det finns platser att komma tillbaka till måste vara kyrkans roll menar Olle. Att kyrkan blir den platsen människan kan återvända till för att återanknyta till sina andliga djup.”

Slutligen pratar Olle om den tiden vi lever i nu och säger:

”däremot tror jag att det finns något enormt skrämmande med den tiden vi lever i. Jag tror att bibeln innehåller någon slags sanning om den yttersta tiden på ett annat plan ... där vi går mot ett totalitärt samhälle, där makten inte släpper ifrån sig makten ... människor kan inte fortsätta att bara vara konsumenter det måste komma någon slags ... en hippierörelse eller någon slags motreaktion mot det här sovandet och sövandet av människorna ...”

3. ANALYS

När man tar del av detta material finns det vissa väsentliga frågor man måste ställa sig. Den första är hur väl dessa präster har integrerat Jung och den Jungianska psykologin i sin egen teologi. Jag uppfattar det som att båda dessa präster har en relativt god kunskap om vem Jung var och de förstår också en del av hans tankar och idéer. De lyckas referera till vissa arketyper och koncept (som skuggan, självet, och individuationsprocessen). De kan också sätta sig in i Jungs tankevärld och förstå relevansen av hans nytänkande sätt. Däremot kan man också säga att deras kunskap inte går väldigt djupt. De verkar ha läst ett par böcker och fått en grundläggande information om hans teorier men inte nått djupare än så. Ibland när jag pratade med dem om Jung så fick jag själv förklara för dem vad vissa saker betydde och stod för i Jungs begreppsvärld. Men det fanns en öppenhet i deras attityd som påvisade en nyfikenhet och ett intresse av att lära sig mera. Till skillnad från vissa andra präster som jag mött som har avfärdat CG Jung som en gnostiker och inte alls sett värdet i det han skrivit så var dessa två präster öppna. Vad man kan säga är att deras idéer och

tankar går väldigt parallellt med Jungs tankar i många fall. Så även fast dessa präster inte har en djupt integrerad kunskap om CG Jungs psykologi så delar de många tankar och idéer med varandra. Jungs psykologi är mycket en uppgörelse med hela den kristna traditionen. Han menar att den kristna myten har slutat att tala till gemene man och att man måste förhålla sig på ett nytt sätt till dessa gamla berättelser. Det blir tydligt i Marys intervju när hon säger att man inte längre kan tolka dessa saker bokstavligt för då reducerar man dem till sagor. Hennes idé om att Kristus uppståndelse vilar inom oss går hand i hand med Jungs tolkning. Tidsandan och hur de tolkar den har också paralleller till Jungs idéer. Olle talar mycket om ett konsumtionssamhälle som börjar dominera med sina materialistiska värderingar. Att vanliga produkter får nästan gudomliga kvalitéer. Detta pratade Jung också om när människan börjar projicera självet på vardagliga saker. Så att svaret måste bli att Jungs analytiska psykologi som sådan inte är djupt integrerad hos dessa präster. Men man kan säga att de representerar den typ av förändring inom den kyrkliga institutionen som jag tror Jung själv väntade på. Jag tror att man ska vara försiktigt med att dra för stora växlar och att säga att de i Allhelgonakyrkan är Jungianer. Vad händer med kristen tro och det kristna budskapet i detta möte med Jung och Jungiansk psykologi? Min erfarenhet av dessa intervjuer och vad prästerna har att säga är att den kristna tron håller på att förändras och förvandlas inom Allhelgonakyrkans gemenskap. Samtidigt som det också är min erfarenhet att det finns människor inom Allhelgona-gemenskapen som lever med en mera traditionell gudstro. En äldre man jag talade med efter ett bibelsamtal med Mary tyckte inte att man skulle, som Mary sa, tolka bibeln symboliskt, men han är fortfarande en av de mest trogna besökarna i kyrkan. Men dessa personer är nog ändå en minoritet. Större delen av kyrkans besökare verkar vara människor som söker en progressiv och öppnare teologi än vad som finns på många andra håll i Svenska kyrkan. Det är möjligt att det finns på flera platser men ingen har lyckats göra sin röst hörd på samma sätt som den i allhelgonamässan. I flera av de predikningarna Olle och Mary har haft så har de nämnt Jung, citerat honom eller talat om hans idéer. Däremot så fanns det inget aktivt engagemang att introducera Jung på en djupare nivå bland kyrkobesökarna. Det finns inga Jungianska drömgrupper i kyrkan och det finns heller ingen specifik Jungianskt inspirerad själavård. Jag tror heller inte att så många av kyrkobesökarna vet mycket om Jung förutom på ett ganska grundläggande plan.

Prästerna jag har intervjuat är inspirerade av andra tänkare som också har drivit dem i den riktningen som de har nu. Marcus Borg är en viktig teolog som båda prästerna refererar till. Han talar också om en ny sorts kristendom som handlar om att läsa evangelierna och bibeln på ett nytt sätt. Borg nämner Jung i sina texter också. Vid ett tillfälle skriver han om Jungs idéer om självet och hur man kan applicera det i modern teologi. Men även sådana som Johannes av Korset, C.S Lewis, Herman Hesse. Olle nämner även de amerikanska psykologerna Joseph Luft och Harrington Ingham i sin bok kristendom för ateister. Där talar han även om zen buddhism. Så denna progressiva riktning inom deras teologi har alltså mängder med olika inspirationskällor där CG Jung utgör en av dem. Det känns inte som om den delen är av större eller mindre vikt än de andra utan att den finns där sida vid sida med de andra källorna.

Man kan också ställa sig frågan om de utifrån en Jungiansk synvinkel är riktiga Jungianer. Vad är i sådana fall en riktig Jungian? Jag kan tänka mig att dessa präster uppfyller vissa aspekter av vad det innebär att vara Jungian, eller anamma det Jungianska tänkandet. Men det innebär inte att de är renodlade Jungianer. Många populära psykologiska författare men även andra har försökt att anamma CG Jungs tankar okritiskt för att legitimera deras egna trossystem eller idéer. I detta fall handlar det inte så mycket om det utan det handlar om ett släktskap i många av tankarna som går parallellt mellan prästerna och Jung. Detta skulle jag inte säga gör dem till Jungianer. Men däremot tycker jag att man kan säga att det gör dem till präster som jobbar nära den Jungianska idétraditionen på många sätt och vis. Man kan även ställa samma fråga utifrån en kristen synvinkel. Om det nu är så att de anammar vissa idéer från den Jungianska traditionen, vilken sorts kristna blir de då? Utifrån en teologisk synvinkel blir de riktiga kristna? Mitt svar skulle spontant vara ja. De kanske inte skulle vara det för en grupp konservativa eller bokstavstroende kristna men ur en ursprunglig bemärkelse så tycker jag det. Den Amerikanska författaren och aktivisten Cornel West skriver om två strömningar inom kristendomen. Dels skriver han om den Konstantinska kristendomen, som finns representerad av den kristna högern i USA i dagsläget. Den kallas för Konstantinska kristendom pga. att den har sitt ursprung i när kejsaren Konstantin tog över kristendomen och gjorde den till statsreligion år 300 ek. Då gick det från att vara en slavreligion till att bli maktens religion. Den andra strömningen är ”profetisk kristendom” som är arvtagare från de gamla testamentliga

profeterna. Den representerar en typ av subversiv och revolutionär kristendom som sätter sig upp emot makten och ifrågasätter den när den har blivit korrupt, eller alltför stark. Jesus själv som en revolutionär figur som kritiserade den koloniala makt som hade intagit hans land och det prästerskap som stödde det var en representant för denna form utav kristendom. Cornel West skriver om den svarta medborgarrättsrörelsen under Martin Luther Kings ledning som en form utav profetisk kristendom. Jag skulle vilja säga att Allhelgonamässan och den teologin som har utvecklats där faller under beteckningen profetisk kristendom. När Olle säger:

”det är väldigt provocerade att säga att kejsaren är naken. Jag kan möta ett hat från kollegor som tycker liksom att det är så provocerande att ... institutionen kommer alltid att stävja förnyelsen. Det etablerade ... makten kommer aldrig vilja släppa makten utan någon slags konfrontation. Och det är det berättelsen handlar om när Jesus röjer i templet. Dom är tvungna att döda honom”

Jungs idéer har ofta uppfattats som hotfulla av den kristna institutionen, ibland tom. oförenliga. Han har blivit kallad för gnostiker, nyandlig och ockult. Men Jung talade om en förnyelse där han menade att gudsbilden höll på att genomgå en transformation. Gudsbilden hade gått från att ha varit en brutal stamgud vid namnet Yahweh i det gamla testamentet, och blivit den förlåtande guden som offerar sig själv i Jesus gestalten. Nu 2000 år senare så var det självklart för Jung att denna gudsbild skulle ha genomgått en likartad transformation. Vad andra inte kunde hålla med om var Jungs beskrivning av Självet arketyper. Många gör misstaget att de likställer Självet med gud. Så när Jung talar om att självet har en mörk sida så får de det till att gud också är ond och vill människan illa. Men Jung talar inte om gud, han talar om Självet som psykets totalitet. Han hävdar gång på gång att han är empiriker. Han gör inga anspråk på att ha hittat gud eller ha som ambition att skapa en ny religion. Olle talar hela tiden om det viktiga i att acceptera sig själv som man är. Att acceptera sin skugga och med tiden integrera den. Det handlar om att möta självet men inte att gudomliggöra sig själv. Mötet med Självet blir inte ett växande mot en perfekt personlighet, tvärtom det innebär en insikt i mänsklighetens begränsningar. Detta i sig kan leda till en typ av nåd menar Olle. På detta sätt inträder en form utav själv-acceptans som kan stå i stark kontrast till den perfektionistiska och utseendefixerade tidsandan som råder i dagsläget.

När Olle får frågan huruvida andra präster reagerar på att Jung används i deras teologi menar han att det går an i Stockholms stift men tror inte att det hade varit möjligt i frikyrkan. Där kan det finnas en allmän attityd att teologin hos Allhelgonakyrkan är urvattnad och för tillåtande. Ofta handlar det om människor från de karismatiska traditionerna, som anser att Jesus är den enda vägen. Om man inte följer den vägen så riskerar man att möta evig förtappelse. Här har det gått så långt att kyrkan har blivit anklagade för att ha sysslat med onda andar, etc. Andra präster har varit mer avundsjuka och påstått att deras framgång enbart berodde på att kyrkan drog till sig kända personligheter. Men detta menar Olle är en marginell företeelse. För det mesta möts kyrkan av allt större respekt. I Uppsala stift har man gått så långt att man säger att Allhelgonakyrkan är ”the role model” för hur kyrkan borde vara. Olle förklarar denna framgång via tre punkter: en öppen bibelsyn, att man konsekvent har tagit avstånd ifrån förtryckande texter (inklusive alla förtryckande system inom kyrkan - manligt/kvinnligt, etnisk bakgrund, sexuell läggning), och att man säger att gud är större än alla religioner.

För att problematisera relationen mellan Jung och kyrkan frågar jag Olle om det kan innebära problem att tolka de äldre religiösa bilderna på ett nyare sätt. Att gå från en bokstavlig tolkning till en symbolisk sådan. Olles svar blir att han tycker att det berikar de äldre bilderna att tolka dem på nya sätt. Olle säger att när man frigör sig från de bokstavliga tolkningarna, så når man fram till ett existentiellt meddelande som Olle kallar för arketypiskt- ett påstående om vad det är att vara människa som är absolut sant. Han menar att kyrkan har en arketypisk dimension för mänskligheten. Samtidigt vill han tydliggöra att kyrkan inte bara är ”de tusentals kyrkor ute i bondesamhället”. Vad han menar med detta är att kyrkan kan helt enkelt inte kan spela den vanliga rollen som den alltid har gjort därför många av dessa landsorts kyrkor står tomma och fungerar mer som nostalgiska kulturminnen än levande källor för andlighet.

Jung talar ofta om det symboliska värdet i de kristna berättelserna och hur de åter kan bli aktuella för oss om vi kan se på dem med nya ögon.

”Vad hade Kristus gjort -låt oss uttrycka det helt banalt- vad har Kristus gjort om vi betraktar honom som en alltigenom mänsklig varelse? Kristus satte sig upp mot sin mor; Kristus satte sig upp mot traditionen, Kristus framställde sig själv i falsk dager,

och han spelade denna roll ända till det bittra slutet: han fullföljde sin hypotes ”till det bittra slutet”. Under vilka omständigheter föddes Kristus?” i största misär. Vem var hans far? Kristus var ett illegitimt barn- ur mänsklig synpunkt sett den ömkligaste belägenhet: en fattig flicka som får en liten son. Det är vår symbol, det är vi själva; sådana är vi alla. Och om någon lever ut sin hypotes ända till det bittra slutet (och kanske betalar med sitt liv), då vet han att Kristus är hans bror.” (C.G. Jung – Psykologi och religion sid. 83).

Begreppet själavård är också central för den kyrkliga verksamheten och det blir därför intressant att tala om i samband med den Jungianska psykologin. Själavårdsverksamheten är den aspekten av det kyrkliga arbetet som ligger närmast den traditionella psykoterapin och därför känns det viktigt att ta upp frågor angående detta i den här uppsatsen. Själavården skulle kunna beskrivas som kyrkans omsorg och omhändertagande om den enskilda individens andliga välbefinnande. Olle nämner att han inte ger lika mycket själavårdande samtal längre men att det pågår ”in disguise”. Han tycker att man skall skilja på själavård och klassisk psykoterapi. I Allhelgonakyrkan har man 5 eller 6 själavårdsgrupper som alla leds av en terapeut eller präst. Det finns olika inriktningar som t.ex. Psykosyntesare, 12 stegs metoden, gestaltterapeuter med Jungianska inslag och mer traditionell psykoterapi. Men för Olle är det viktigt att säga att det kyrkan gör är inte terapi utan själavård. Och skillnaden är mera menar han att de sysslar med hänvisning. Hänvisning i den bemärkelsen att man hänvisar till någonting större. Med hjälp av de kristna berättelserna kan man amplifiera människors livssituationer för att de skall förstå att de befinner sig i tidlösa återkommande problematiker som människor har kämpat med i alla tider. Olle säger att ”det viktiga är att lyssna även om det inte finns avlösning så är det ett moment av att man har behov av upprättelse eller helande bönen men också andlig vägledning.” Han lägger till att han älskar och fascineras av psykoterapi men att han inte är Jungian. Om detta skriver Jung:

”Men jag önskar att prästerskapet kunde förstå själens språk och att prästen vore en directeur de conscience! Varför skulle jag vara en directeur de conscience? Jag är inte utbildad för det; jag är läkare. Att vara själasörjare är en prästs naturliga kallelse; han bör ägna sig åt sådana saker. Därför önskar jag att en ny generation präster ville ta vid och göra det samma som inom den katolska kyrkan: at de vill försöka översätta det omedvetnas språk, till vårt vanliga språk.” (C.G. Jung Psykologi och religion sid.89)

När Olle får frågan om det finns en risk med att tron blir psykologiserad så svarar han att han tror att många präster hänger sig åt att skriva och predika om sånt som inte har med teologi att göra. Att många präster ”inte vågar stå för det mysterium som vi ska förmedla”. Istället för att ge folk starka predikningar så blir det ”meningslösa kåserier”. Samtidigt tycker Olle att psykologin och religionen kan berika varandra. Enligt Olle har ett stort problem varit att man i kyrkan inte har levt i den tiden som är utan att man ofta har identifierat sig med äldre strukturer som inte alltid är aktuella i dagsläget. Man måste leva i tiden och använda sig av de nycklar som existerar idag för att nå människor.

4. SAMMANFATTNING OCH SLUTDISKUSSION

Sammanfattningsvis skulle jag vilja säga att jag fick svar på mina frågor. Jag insåg att Jung fanns i dessa prästers idévärld men kanske inte till den grad som jag trodde. Jag insåg att jag hade högre förväntningar på den nivå av kunskap om Jung som jag trodde att dessa präster skulle ha men i själva verket så var det jag själv som vid flera tillfällen fick förklara för dem vissa aspekter ur Jungs psykologi när vi samtalade. Med detta sagt så fanns det ändå ett stort intresse och öppenhet för Jung och hans idéer hos dessa präster. Båda två av dem hade läst en del av hans skrifter och hade grundläggande kunskaper om honom vilket gjorde att de kunde hänvisa till honom i sina predikningar och samtal. Däremot hade ingen av dem någon skolning eller utbildning när det gäller Jung så de skulle inte kunna applicera det på ett djupare plan i en analys eller självavvärdande sammanhang på det sättet som en tränad analytiker skulle kunna göra.

Det var uppenbart att när man lyssnade på prästerna prata om teologi och kyrkan så fanns det ett progressivt element närvarande. Jag fick nästan en känsla av att det råder en pågående reformation i Allhelgonakyrkan. Denna revolutionära anda tror jag Jung förespråkade. Han såg Jesus som revolutionens arketyp. Den förändringen som sker i varje människa när hon vågar låta sitt jag dö för att möta sin helhet. Så även fast dessa präster inte var särskilt pålästa när det gäller Jung så fanns det i mina ögon ändå ett starkt släktskap mellan deras idévärldar. Jag tror att om Jung levde idag och fick ta del av Allhelgonamässan skulle han tycka att det var ett fruktbart och positivt sätt att ha utvecklat den kristna tron på. Samtidigt måste man ha i åtanke att Jung varken var teolog eller troende i klassisk bemärkelse. Han var läkare och vetenskapsman och

gick inte kyrkans ärenden. Jung använder sig inte av bibeln som en auktoritet på samma sätt som präster gör heller. Han är mer intresserad av att se hur den moderna människan kan återknyta till den symboliska verkligheten. Ett av hans stora dilemman tror jag var att många kristna inte hade erkänt den omedvetna dimensionen i sina liv. Efter sin resa till Indien i 1938 blev Jungs texter som behandlade religion mer och mer fokuserade på Kristendomen. Detta accentuerades mot slutet av hans liv när han skrev Aion, Svar på Job och gav många känsliga tolkningar av vissa av de tyngsta och mest problematiska bitarna inom den kristna teologin. Han förespråkade en transformation av Kristendomen, även om han insåg att den inte kunde bli ersatt av hans egen analytiska psykologi så ville han bidra med sina insikter till hur detta kanske skulle kunna ske. Jungs gudsbild var alltid förankrad i den egna erfarenheten. Detta gick alltid före den nedskrivna dogmen. Den transcenderade en religion, eller en väg och öppnade upp för många olika perspektiv. På sätt och vis gjorde detta Jung till en av dem som öppnade upp intresset för nyandligheten samtidigt som han alltid varnade för att följa en exotisk religion som inte var ens egen. På detta sätt kan man nog säga att Jung var ganska kulturkonservativ.

Jag har själv deltagit i många av mässorna i Allhelgonakyrkan och jag vet att de yttre formerna inte är helt förändrade. Man har fortfarande de elementära bitarna med i gudstjänsterna som psalmen, bönen, nattvarden, etc. Men det är innehållet i predikningarna som känns nya. Så strukturen finns kvar även om den levereras på nyare sätt. Den egna erfarenheten sätts alltid i centrum och många lekmän får plats att berätta om sina egna erfarenheter. Jag vet inte om en stor del av besökarna är Jungianer. Säker har många av dem hört talas om Jung och läst om honom men för att få reda på om det finns hängivna Jungianer i gemenskapen skulle man behöva göra ytterligare forskning. Den inspirationen som har skapat Allhelgonamässan är självklart mycket större än Jung. Det finns hela tiden hänvisningar till olika progressiva röster i predikningarna och delningarna i Allhelgonakyrkan. Men Jung verkar definitivt ha varit en av dem som inspirerat både präster och andra besökare i kyrkan att ta nästa steg. Enligt min egen mening så är Jungs teorier nödvändiga i den Svenska kyrkan för att kyrkan skall kunna fortsätta ha en fungerande roll i det moderna samhället.

5. KÄLLOR OCH LITTERATUR

Carlsson, Olle, *Kristendom för ateister*, Viva bokförlag, 2007

Jung, C.G., *A Psychological Approach to the Trinity*” in *Collected Works 11*, par. 233, Bollingen series, Princeton. ÅR?

Jung, C.G. - *Transformation Symbolism in the Mass*” in *Collected Works 11*, par. 397, Bollingen series, Princeton

Jung, C.G., *Psykologi och religion*, Natur och Kultur, 1998

Starrin, Bengt och Svensson, Per Gunnar *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*, Studentlitteratur, 1994

West, Cornel, *Democracy Matters: Winning the fight against Imperialism*, 2004, Penguin Books

6. BIFOGADE INTERVJUER I SIN HELHET

Intervju med Olle

Marcus –Jag läser Jungiansk psykologi parallellt med teologi. Jag vill skriva om Allhelgona kyrkan och dess teologi. Vad man talar om, och relatera detta tillbaka till CG Jung, hans tankar om reformation och religions psykologi. Har du några influenser av CG Jung?

Olle –En del influenser har jag, sen kan man ju säga att CG Jung är en av de viktigaste influenser inom nyandligheten. Jung har använts för att kunna tala om andlighet med vår tids språk. Jag är tilltalad av mycket av det han skriver som om jaget och självet. Det är intressant. Jag har med i den boken jag skriver nu som när Jung skriver i sin bok ”svar till Job”. Sen skriver jag om hans tankar om Naskapi indianerna där han nämner deras idé om den store mannen i oss själva. Den finns i alla kulturer -att man ser gud som den inre följeslagaren. Kallad Daimon hos grekerna, romarna etc. Han är en viktig gestalt. Jag är inte Jungian men jag känner att det vi gör här rör vid dom skikten Jung beskriver. Inom psykologi men även drömmar och sånt här så finns det en odogmatisk andlighet som jag tycker är spännande.

Marcus –Just det. Hur ser du relationen till Jung i svenska kyrkan i stort

Olle –Det finns en ganska stor öppenhet i kyrkan men hela svenska kyrkans anlete är väldigt resonerande och akademisk så det har varit mest studiecirkel och föredrag. Och Jung var en läkare och behandlare av människor. Så han var viktig av utvecklandet av AA(anonyma alkoholister). En av de första AA killarna gick i terapi hos Jung. Det finns liksom ett intresse att tala om hans sätt att kunna tala om andlighet. Svenska kyrkan har inte direkt jobbat med helandet av människor. Det har varit mer en förening och ett resonerande i sitt sammanhang. Men det finns en öppenhet i drömgrupper och sånt. Jag har inte sett ett stort genomslag direkt. Vårt sammanhang är inte direkt Jungianskt. Och Jung och teosofin är portalfigurer för nyandligheten.

Marcus –Även fast Jung var lite anti teosofin

Olle –Men det här sammanhanget är ett sammanhangen syntes mellan vår svensk kyrkliga tradition och vår tids andlighet är en slags kult. Ett möte med andakterna. Det är människor i den här rörelsen så är dom själva med och formar den med dess fördelar och tillkortakommanden.

Marcus –Intressant. Man kan säga att det börjar finnas en öppenhet till det religionspsykologiska språket och dom tankarna Jung förespråkar. Jung var ju väldigt noga med att han inte tyckte att människor borde överge sin egen andliga tradition och söka sig ut till exotiska religioner.

Olle –Bra

Marcus –Han resonerade så här att den moderna människan hade tappat en fungerande relation till de kristna symbolerna för att kyrkan inte hade uppdaterat sitt språk och sitt förhållnings sätt till dom, så istället blev dom som förnuftsvidriga dogmer som många människor har väldigt svårt att ta till sig. Och därför blev det lättare att ta till sig andra mera exotiska religioner som var kanske mer spännande men som man egentligen inte hade så mkt förståelse för. Då har han blivit anklagad för allt möjligt även fast det ligger mkt i det han säger.

Olle –Så säger alla liksom i det jag skriver också, Dalai Lama eller andra- gräv i din egen tradition. Det är det som är det stora korta kommandet. Det är att vi kan bli hindu eller buddhist men det är att gå över ån efter vatten. Men jag tycker att man skall gräva i sin egen tradition. Det är den stora uppmaningen. Jag försöker jobba med att återupprätta relationerna till vår egen andliga kultur. Förra onsdagen gjorde jag en improviserad predikan över trosbekännelsen, som jag aldrig använder annars som jag upplever är en slags kommandoteologi som skulle tömma kyrkan på ett par veckor om man skulle använda den. Men det är intressant. samma som CG Jung- hans bild av jungfru födelsen som en fantastisk berättelse. Han tror på den som en metafor men inte biologiskt faktum. Då går det mkt djupare

Marcus –Varför tror du då att det är så många människor som tappat kontakt med kyrkan som slutar söka upp sin egen tradition

Olle –Mycket är kyrkans eget fel och att gräset är grönare på andra sidan. Efter upplysningen så fanns det ett naturligt behov att bryta med en föråldrad kyrka och makten. Radikala människor har lämnat kyrkan inte för att dom inte tror på gud men för att kyrkan kanske har stått för en viss samhällssyn. Andra biten. i det den västerländska kristendomen har betonat läran. Du skall tro på massa dogmer. Där då religioner från början handlar mycket mera om helande och läkande än att det är ett trossystem. Dom österländska religionerna har mkt mera en metod, en väg till förändring och transformation. Och inte lika fyrkantig som kristendomen. Och därför gör bitarna som Jung och AA rörelsen återinfört i vår egen tradition Kristendomen till en metod, som en andlig väg. Förstår du var jag menar? Förut var gräset bara grönare på andra sidan. Man har tänkt om kristendomen att det har varit en förstelnad människas religion och hjärnans religion, så att den stora utmaningen är ... det är så enormt ledsamt att våra platser för våra andliga rötter att dom inte tilltalar människor. Det blir istället deckare ... eller ... hela vår kultur som är schlager. Schlager festivalen blir nästan vår rit, för människan behöver någonting att samlas omkring. Det är så synd att kyrkan inte kan vara det. Den kan vara det, det ser ju jag här. Det skulle kunna vara en plats. Ett enormt viktigt sammanhang.

Marcus –Du sa någon gång att Svenska folket var lurade, kanske dom mest lurade människorna på jorden, kan du tala mer om det?

Olle –Dels var det en- ... jag mötte en rysk översättare en gång. Han sa det att i Sovjetunionen tog man gud från folket med våld. Hos er har man tagit bort den utan att ni har märkt det.

Jag tycker att man har liksom ... att vi förlorat vårt religiösa språk har lett till att vi förlorat själva djupet i tillvaron. Det finns väldigt mycket gott i Sverige men andligt sätt är vi enormt hämmade. Därför ska man vara glad att det finns många människor här i Sverige nu som gör det legitimt att tala om gud igen. Imorse var jag med ett gäng unga fängelsekunder varav en var muslim. Vi gick till moskén och han tvättade händerna och gick in där och bad på riktigt. Dom andra killarna tittade på honom som att ... det är helt legitimt att gå in och köpa en porr film, man kan göra vad som helst ... men att gå in och be till gud skulle ingen våga göra, då e man sjuk. Jag tycker mycket att det är kyrkans eget fel. Jag vet hur lätt det skulle vara att faktiskt öppna

upp det här. Jag var på ett kontrakt konvent igår och då möter man hela kyrkans hierarki. Det känns verkligen som det är en medeltida organisation, Kontrakt konvent med massa präster. Det är språket, psalmer, tonsättning, det kommer aldrig att beröra människor och påstår man det i ett sånt sammanhang så blir man stenad för detta är vårt levebröd så vi måste inbilla oss själva att det här är bra. Men mycket är kyrkans eget fel. Det kanske låter kritisk men jag älskar kyrkan på ett sätt. Det finns en öppenhet. I frikyrkliga sammanhang skulle man kanske tycka att Jung var djävulen. Att allt som är nyandligt är dåligt. Men därför tror jag att det finns en öppenhet. Men däremot är det en slags myndighet som inte bryr sig.

Marcus –Det är tragiskt

Olle –Verkligen. Det var en lång utveckling där om att bli lurad. Jag tror att det andliga sökandet och psykologin har låtit oss kunna närma oss dessa frågor igen. I det tycker jag att det är intellektualiserande men det är ändå ett steg framåt. Det återger oss ett språk. Det handlar om helande och läkande.

Marcus –Jung sa att kyrkan var ett som ett kär. Det skyddade från hybris och mot motsatsen -att man är helt utlämnad, helt oälskad etc. Man får kanske en depression. Kyrkan var ett kär som håller människor på en plats så man inte går ut i extremer. Nu när kyrkan inte finns där längre lever man i en kultur där man ser tydliga tecken på en kultur med kändis kult- Stureplans livet där egot och narcissismen växer ur all proportion med förgudligandet av det egna jaget. Samtidigt som man ser motsatsen hos unga människor som hamnar i depression med alla prestations krav så det slår åt andra hållet. Det finns ingen mening -man kommer aldrig att bli så här vacker eller så här känd. Dom känner hopplösheten för att kunna leva upp till dessa ideal. Det blir svårt att navigera.

Olle –Det är egentligen King-baby syndromet, från Freud -med egot som aldrig blir tillfredställt. Egot som en vuxen bebis. Jung talar om det gudomliga i människan eller vårt djupa skikt. I vårt land kan vi inte beröra det. Vi låtsas att det inte finns. Vi låtsas att vi är toppen av ett isberg när vi är vår yta. Så far människor väldigt, väldigt illa. Det är något som handlar om att vara människa som har gått förlorat. Och där är de människor som går till kyrkan eller moskén, de känner att de tillhör ett sammanhang

där jag är en av alla andra men ändå får vara mig själv. Jag satt längst bak i kyrkan i söndags. Det kändes så skönt. Det kändes så skönt att få vara en del av alltihopa. När jag gick på kontrakt mötet igår kändes det annorlunda. Rummet var fullt med präster och det kändes som det fanns så mycket rädsla. Det fanns en osäkerhet mitt jag blev så viktigt, hur uppfattar dom mig. Som en känsla av skam. Allting handlade om hur jag va. I kyrkan satt jag längst bak och kände mig istället helt trygg. Att vara en del av en grupp tillhörighet.

Marcus –Det är en viktig tanke. Det finns en stark känsla av alienation och isolering i våran kultur tycker jag. I USA ser man det tydligt med ungdomar som går bärsärkar gång i skolor med automatvapen. Men människor som lever utan sammanhang och utan mening och utan några egentliga eller färre intima nära relationer till andra människor ... man hamnar på platser där det kan ske alla möjliga konstiga saker. Det kan man se med en sån person som Mijailo Mijalovich. Någon som nog var ganska svag som hamnade själv och fick vara ensam med sina demoner. Det var en annan man som högg ihjäl ett barn för ett tag sen, vi anpassar er till de här lägenheterna så kommer någon och hjälper er ibland. Men i den här framgångs kulturen så finns det ingen plast för att människor kan vara annorlunda- det finns nästan något fascistiskt i det, att framgångs kulturen föder fram och kan legitimeras av att man säger att det är ett demokratiskt samhälle. Och i ett demokratiskt samhälle har alla lika chans att lyckas men dom som misslyckas där har man en ursäkt för att inte riktigt ta tag i eller bry sig om. De har ju spelat med på lika regler men dom har inte klarat av det så det är deras eget fel- tyvärr ungefär. Och vad gör man då i ett samhälle med de människor som är för känsliga för att nå stor framgång? Eller för människor som inte orkar med. Är lösningen då att man ska ge alla psykofarmaka och sätta in dom i lägenheter så att dom inte syns? Eller för att återanknyta till Jung -att skapa ett mer pluralistisk samhälle där man är mer öppen för det andliga, där man kan få tillstånd at bara vara den man är i sina brister och i sina tillkortakommanden och inte att det ska vara en prestationstävling. Förstår du vad jag menar?

Olle –Det är för mig drömmen om det ofullkomliga bygget. Här har vi 30 olika röster som håller andakt, ibland talar dom för länge men istället för att göra detta som att det ska vara perfekt, men att bara vara tillsammans blir någon sorts miljöterapeutisk verksamhet. Att arbeta i köket -att det är en plats där du får vara med som du är, där

du är. Där det inte är av oss gud, men bytt ut gud mot en mycket värre gud. Att du är dina egna prestationer någon som går och frågar efter din CV. Min svåra roll är att också sätta gränser. Kyrkan är en sorts motbild till vårt samhälle, eller motbild till var det är att vara människa. Vi har kastat. På engelska talar man om "the three a's", achievement, affluence and attraction. Eller "tre P"-Pengar, Prestation, Popularitet. Och att vad det gör med människan är mycket allvarligt. Man är degraderad till att vara konsument. Du är konsument- Man måste hitta ett sammanhang där man faktiskt är någonting annat. Bara att folk samlas i bön, äta tillsammans, gråta tillsammans, bråkar ihop ja.

Marcus –Det var någon som skrev att den enda mänskliga rätigheten man får i en free market economy är "the right to shop".

Olle –Idag skulle jag köpa ett par skor. Jag har inte varit nere på Sergel på länge. Där var det ett stort shopping centrum. I Sundsvall har dom renodlat det. Tre hela kvarter har byggts ihop till ett enormt shopping center. Allting är bara köp

Marcus –Det är problematiskt tycker jag när det nästan inte längre finns någon offentlig plats där man inte kan vara utan att sättas i rollen av att vara konsument. och det i längden så leder det till att man identifierar sig själv med det. Det blir ens jag

Olle –Det är därför viktigt att ni kommer ut, det där kommer behövas. Kyrkan behövs. Man måste tränas på ett annat sätt. Problemet är att vi som jobbar i kyrkan är utbildade för en tid som inte finns, vi svarar på frågor som inte folk har och sjunger sånger som ingen vill sjunga. Det är mycket allvarligt. Det kommer någonting gott ur detta. Därför i det så kan man inte döma människan mycket -men det finns någonting som Jesus säger att de är får utan herde. Det finns en ömhet mot människan -inte att dom är dumma i huvudet utan att man skall vakna upp istället. Se ditt eget ljus, ta dig själv på allvar. Före dig mig andra.

Marcus –I berättelsen med Jesus som kastar månglarna ut ur templet så finns de en typ av helig vrede eller det goda hatet som kanske också är nödvändigt i dags läget. Inte att man skall kränka människor men att våga vara tydlig.

Olle –Det är väldigt provocerande, det är väldigt provocerade att säga att kejsaren är naken. Jag kan möta ett hat från kollegor som tycker liksom att det är så provocerande att ... institutionen kommer alltid att stävja förnyelsen, det etablerade ... makten kommer aldrig vilja släppa makten utan någon slags konfrontation. Och det är det berättelsen handlar om när Jesus röjer i templet. Dom är tvungna att döda honom

Marcus –Det har hänt många människor, i Sydamerika ...

Olle –Människor blir utfrysta här

Marcus –Upplever du att det finns tillräckligt många inom Svenska kyrkan för att kunna skapa en förnyelse? Eller är det et sjunkande skepp?

Olle –Både och, en del grejer kanske måste bli sämre innan det blir bättre men det finns jätte bra. Det finns ett embryo till bra saker. Problemet är att svenska kyrkan består av anställda som lever i en egen värld. Som om människor slutar betala kyrkoskatt skulle det falla direkt- det håller på att puttra. Det finns nätverk och vår uppgift är att visa andra att det här går. Men jag tror att så länge det slussas in pengar så kommer man låtsas att liket lever

Marcus –Jung talar väldigt mycket om individuations processen, som är en resa som en människa gör genom sitt liv. Där man säger att runt om kring när människan är 35 så, när människan har en familj o bas i livet och manifesterat sitt ego så sker det en förändring då människan börja söka sig själv inåt. Och det sker i olika tider. I vissa människors liv så sker det tidigare, man kanske kastas inåt av olika anledningar. Men då i den här individuations processen så möter man sin egen skugga man möter alla de aspekterna som man inte har velat se i sig själv och det gör att man växer i insikt om vem man själv är i alla sina tillkortakommanden. Det kanske gör att man blir mindre dömande mot andra för man ser dom sidorna hos sig själv. Steget efter det är att man kan börja närma sig Självet som är djupet och kärnan i människan. Psykets totalitet. Det innefattar både mörker och ljus. Självet är inte lika med gud påpekade Jung. Han ville inte kartlägga gud. Men Självet är den plats som innebär att vi kan nå ut till gud

Olle –Att det när vår delaktighet till gud. Det är allmängiltigt gods i alla goda religioner att inte definiera gud. Man säger inte att det här är gud. Men gud är det okända. Man kan säga det gudomliga i oss. Jag tycket att det är intressant ... jag har en berättelse om Naskapi indianerna som berättar om hur dom kommer i kontakt med den inre följeslagaren om man nu vill kalla det för en ängel, eller Daimon eller gud eller vad det är så är det intressant.

Marcus –Tror du då till exempel att kyrkan skulle kunna spela en större roll i att låta unga människor eller vuxna som går igenom kriser kanske med Jungiansk psykologi som redskap, att på ett lite lugnare sätt än vad man gör idag, där man ofta går in och medicinerar folk, utan istället låta det ta tid och låta människor vägledas genom sina kriser för att se vad deras inre vill säga dem?

Olle –Absolut ... både psykiskt och fysiskt helande, det man kallar psykosor -ofta är det ett typ av dröm tillstånd, det är en av dom stora bitarna att bearbeta livskriser på ett andligt sätt. Medicinen är bara en liten del av det här. Det kan vara så att – det som är en knäck för egot kan vara det som frigör en. Hela kyrkan är fylld av människor för vilka livet har tagit slut, och många har varit utbrända eller utdömda eller förtidspensionerade eller sjukstämplade men att man mår dåligt brukar jag säga är ett hälsotecken -bara den som är mycket sjuk kan må bra i den här världen. Att man är lycklig kanske är ett tecken på en mycket allvarlig störning.

Marcus –Det är därför. när det finns ett sånt otroligt tryck av bilder budskap som drar en åt ett visst håll ... en afrikansk konstnär jag känner som lever i Nigeria där mycket skräp lämnas, han talar om ett typ av gift- att man måste vara selektiv med det som man tar in från kulturen.

Olle –Jesus säger lev i världen men inte av världen. Världen heter Aion på grekiska. Det finns två-kosmos och Aion. Kosmos e gott, men Aion är tidsandan. Man ska leva i världen men inte av världen. I den här världen far vi illa säger Jesus.

Marcus –För mig så sker sant växande in i sina begränsningar, in i sin litenhet, det är en fundamentalt annan rörelse än det växande vi är vana vid. Även inom nyandlighet

och coaching och företag ska man bli bättre och starkare eller att man ska bli en mer och mer upplyst människa som skall vara lyckligare.

Olle –I Grekland sa man ”lär känna dig själv”. Lär känna din begränsning. Inte hybris. Det är varje människas stora frälsning och varje människas kors- att förstå att man aldrig kommer att bli någon annan. Det handlar ju om att acceptera sina egna begränsningar, och i den finns våran möjlighet och tillgång. Kristendomen är trovärdig för att den påminner oss om vår skugga hela tiden. Att vi aldrig kommer bli av med ... att den gamle Adam ... skratt. alltid kommer att följa med oss. Kristus är den nya människan men den gamla kommer alltid att följa med oss. Det är bättre att vara en försupen gudsmän än en nykter farisé. Även man kan jobba med sin kardinal problematik eller saker man aldrig kommer till rätta med, och vi har saker vi aldrig kommer komma till rätta med i livet -för mig är det kristendom och då måste vi lära oss att leva med det. Framsteg räcker -men perfektionism är livsfarligt. Och det är den stora myten i nyandligheten och i hela vårt samhälle -myten om att tro att du inte duger som du är med din skugga och dina fettvalkar. Gör om dig. Att kunna vila i sig själv, för mig är det kanske det viktigaste i kristendomen.

Marcus –Hur menar du myten om den egna framgången?

Olle –Vi tror att det är det här obegränsade ... En man pratade med mig om det första drogruset -första gången han tog kokain och sa ”jag e snygg och vacker jag är ett lejon, I'm a tiger!” Hela sättet. Du kan liksom luras till att köpa Björn Borgs kalsonger eller Victoria Beckhams jeans men när det handlar om att gå åt andra hållet när jag ser min begränsning så är det inte lika lätt. Nu när jag skrev boken skrev jag om att börja försona sig med sitt eget uttryck. Jag pratar lite för fort- jag snubblar över ord- det ska jag inte försöka ta bort! mina skavanker, utan det är då jag börjar vara den jag är. det är som ett konstnärligt uttryck, det är då man börjar hitta sin egen ton i det hela, inte att göra perfekta målningen -där finns det en myt- det finns hur många sångare som helst som sjunger, det är därför ingen på Idol aldrig blir någon riktig bra stjärna därför det handlar om att låta som någon annan. Det stora är ju att spela på den sträng som är jag, På det sättet är min begränsning en fantastisk tillgång

Marcus –Det fanns ett tv program i USA som började sändas samtidigt som USA gick in i Irak som hette ”extreme makeover”. Idén är att sex stycken experter kommer hem till dig och i varje aspekt av ditt liv- hur du klär dig, din frisyra vad du har för möbler hemma. Du har ingen som helst talan själv utan bara slussas igenom alla dessa stationer och sen till slut presenteras du för din släkt och vänner och alla applåderar. Och då säger personen i regel alltid samma sak. Nu kommer allt att bli mycket bättre och mycket lättare. Och då var det en journalist som påpekade att det var intressant att detta skedde samtidigt som USA gick in i Irak för vad dom gör där e att dom ödelägger hela den kulturen som fanns där o så skickar dom in stora multinationella företag som bygger om allting och presenterar den nya ”improved” Irak som följer västvärldens idé om demokrati. Så har vi gjort en extreme makeover i Irak så det sker på alla nivåer samtidigt. Men där blir det väldigt svårt att leva i en sån kultur, att leva så vi pratar om att ”accepterar sig själv som man är”. Och vad krävs det då för att man skall kunna nå ut med det budskapet i en storm av motsatsen. Vad måste man göra?

Olle –Man måste ha massvis med miljoner av dollar och en stor reklam kampanj ... skratt ... nej men det ända man kan göra är att göra som de första kristna gjorde tills de blev uppköpta av makten att när ... Nathan Söderblom den gamla biskopen sa till de nya prästvigda att ”ni har en hemliga bundsförvant i varje människohjärta”. Och jag tror att det finns något i varje människohjärta som längtar efter det här. Det finns någonting som vantrivs, det finns något som kvävs i varje människa i vår tid. Det enda man kan göra är att visa motbilder, och det är därför man måste organisera sig. Man måste hitta sammanhang där människor kan helas men människor kommer inte att sluta göra så förens dom går på pumpen. Det här man kallar för individuationsprocessen, att man möter sin egen skugga, jag tror varje människa kommer till ett ögonblick i sitt liv där liksom ens väg tar slut. Det är då det gäller att ha såna här sammanhang. Jag tror att varje människa har sin ”sturm und drang” period eller då dom är som den förlorade sonen. Man måste kunna shoppa loss för att se tomheten i det hela. Men vad man kan göra tror jag- det är liksom att se till att det kan finnas platser som är fristäder eller platser där man kan få komma hem. Och jag tror liksom att ju mera vi hjälps åt ... Jag tror inte på reklam kampanjer ... jag tror bara på att droppen urholkar stenen. Och jag känner bara att i mitt liv så vill jag fortsätta så länge jag lever. Och jag tror att det som driver dig i ditt konstnärskap att det är någonting du ska göra med ditt liv. Och ju mer man börjar förstå att det är ingenting

man kan göra själv utan man måste sluta konkurrerar och börja samarbeta. Några hundra människor som förenar sig är en enorm maktfaktor, För att här är människor totalt ensamma. Nu ska man inte överdriva det här men vi måste hitta sammanhang för att visa motbilder. Jag tror att det är klokt att inte ha plocka in för mycket media men att man inte medvetet har sökt media utan att vi har hållit en låg profil och jobbat i det tysta och jag tror att droppen kommer att urholka ... man kan inte slå på människor eller att människan är ond eller dålig ... utan någonstans är det strukturer som ingen vill ha egentligen ... det är som vi älskar våran egen gisslan egentligen.

Marcus –Stockholmssyndromet heter det va?

Olle –Det här att vi tror att vi är fria för att vi har uppkoppling hela tiden, vi måste lyssna av telefonsvararen varannan timme liksom.

Marcus –Om man ska avsluta så skulle man kunna fråga vad ser du på horisonten rent andligt för Sverige. Är du optimistisk eller?

Olle –Djupast sätt är jag optimistisk eller både och, men jag känner att den här sekulariseringen och den materialistiska livssynen och den här totala individualismen och den totala bristen på samhörighet det måste komma en motreaktion. Och jag tror att det är religionen och andligheten och det måste komma en oväntad vändning och det här kan inte bara fortsätta. Det som skrämmer mig det är liksom att hela vår konsumtions samhälle håller på att skapa ett totalitärt samhälle, där vi är övervakade. Det som händer nu är att det finns en enormt ytlig ekonomisk makt. Det är enorma krafter som styr samhället. Jag tror människor kommer att säga att vi inte kan gå i det här ledet längre. Det kan inte vara mening att varje steg vi tar ska vara övervakat. Problemet är att när människor börja bryta mot det här- det är ju att man möter såna enormt reaktionära krafter, därför att jag märker att kristendomen är en sorts motståndsrörelse, den kristendomen jag vill stå för är att människor måste börja leva sina egna liv igen, att det här kan inte fortsätta, därför tror jag att såna här platser måste finnas. Var ska man annars få vara någonstans? Vad ska man göra? Man kan inte liksom- man kan inte shoppa äta valium och knarka, vad ska man göra när det är alternativen? Programmen man ser på tv- jag läste i nån gratis tidning igår- där det stod att man borde sätta en varningstext innan alla heminrednings program, för att

berätta vad det egentligen kostar och vad det innebär. vilket slit och att man borde förbjuda den där Ernst Kirscheberg i sina mysbrallor som är så duktig ... skratt ... det blir liksom en stor lögn. Men däremot tror jag att det finns något enormt skrämmande med den tiden vi lever i ... jag tror att bibeln innehåller nån slags sanning om den yttersta tiden på ett annat plan ... där vi går mot ett totalitärt samhälle, där makten inte släpper ifrån sig makten ... människor kan inte fortsätta bara vara konsumenter -det måste komma nån slags ... en hippie rörelse eller någon slags motreaktion mot det här sovandet och sövandet av människorna ... om jag är optimist eller pessimist vet jag inte men det är oerhört meningsfullt att forstsätta. Konstigt svar men jag har inget bättre svar, men jag tror på kyrkan. Och nu tycker jag at ni skall organisera er.

Intervju med Mary Philipson

Mary –Alla människors gudsbilder, religioner etc. grundar sig någonstans på våra egna personliga erfarenheter och jag hade, det kan hända att eftersom jag kom från en dysfunktionell familj, så har jag burit med mig en längtan efter helhet. Det är inte konstigt. Vilken psykolog som helst kan förstå att ett litet barn söker nån slags harmoni från det dysfunktionella. Man vill göra någonting helt utav det. Jag skulle villa ta det vidare, som min mentor på Hazelden brukar äga, att "we have to learn to love our longing". Vi måste lära oss att älska vår längtan. Vad är min innersta längtan? Längtan är kanske efter en viss person, efter inre frid, eller efter att känna mig hemma i den stora kontexten att kunna ana att jag är en del av det, och eftersom vi är på jorden så kan den där längtan aldrig mättas, det kommer alltid att förbli en längtan. Det måste jag lära mig att älska, "because god is my longing". Och Hammarskjöld säger samma sak: "Gud är den törstande i mig". God longs for himself. Gud finns i mig i min, jag har en längtan efter fullkomlighet, och det finner vi inte. Och jag skulle tro att i den Jungianska tolkningen så talar han om den där längtan som jag själv har upplevt och jag upplever det med missbrukare, som vi brukar säga where all alcholics-its just that ... were all addicts!- its just that the drunk got caught at it. Vi ser det så tydligt hos dem, the longing for the more -men jag kallar det för "andlig intelligens". Att jag har det i mig -the longing for the more, och att titta på den "longing" och se att "That's longing for god". Så egentligen när man ser människor på Stureplan och dom tror att det är här och dom tror att det är där och man tror att man skall gå på den här retreaten eller den där mannen kommer att rädda mig,

we are longing for the more. Även om "I'm looking for love in all the wrong places"-
you're still looking!- förstår du. And that looking -det är för mig heligt. Själva sökandet
är den heliga rörelsen inom en människa. Och jag tror att du kan Jung Jag kan inte
Jung- men jag tror att du kan höra Jung tala när jag talar om det här. Jag försöker tala
om andlighet i såna termer, eller när jag predikar.

Marcus –Du har ju nämnt Jung i dina predikningar ...

Mary –Jag har nämnt honom för att han är så underbar. Han säger att det som bär oss
till slut, ytterst, is love. Och det är Första Kor. 13- for the greatest of these. Det är det
som till slut övervinner mörkret. Och vad är gud, jo gud är våra relationer. Först den
där relationen till mig själv -den innersta längtan. När jag har en relation till mig själv
då kan jag ha en relation till en annan. Men jag kom på igår kväll, det är intressant att
du kommer idag, för att jag tänkte på igår kväll -jag ska predika imorrn kväll -vägen
till att älska dig går genom mig. Om jag inte öppnar mig för guds förlåtelse och
försonig -that I'm ok and that I'm loved, det är inte så lätt det är en svår grej att älska
sig själv! Men om jag bara tänker att jag är en ful anka -då kan jag inte se min bror
eller min syster. Så- vägen till dig går genom mig, men det paradoxala är att vägen till
mig går genom dig. För att jag kommer till kunskap det är att du uppskattar mig, at du
sätter värde på mig, då uppstår den här platsen där man känner at man är connected -
förstår du? Så vi är verkligen våra relationer. Och gud är den kraften som relaterar till
oss -och du kan kalla det för kärlek om du vill. Jag kallar kärlek just den relaterande
kraften som är guds ande. Och det är det som makes the world go round -hänger du
med mig. Och vi är så beroende av varandra -och detta är min teologi -att vi är gud på
jorden -vi är gudar -kyrkan har inte gjort det tydligt för människor. Men Jesus säger
det -"himmelriket är inom er". Han säger "jag är världens ljus" men också "ni är
världens ljus" och jag säger med KG Hammar att sedan kristendomen så kan jag inte
tänka mig gud utan människan. För du kommer till mig nu- Det är som Hjalmar
guldberg -en vandrar jude över jord en sitter kanske vid ditt bord, tror du någonsin en
gud kan dö? Vi har ju ... gud är en del av den vi är, vi behöver inte leta efter den, gud
är en del av dig. Med din tröst, med dina ögon som ser mig, med mina ögon som
säger jag behöver dig, så gör du mig levande, då är du gudomliga krafter för mig.
Som jag brukar säga i kyrkan -Gud är inte substantiv- gud är ett verb. God happens!

Gud äger rum. Förstår du? Det som jag lever, that's the eyeglasses I have on, does that make sense to you? Hur tänker du Jungianskt när jag säger det?

Marcus –Jung beskriver någonting som heter individuationsprocessen och där talat han om hur människan går genom livet och blir medveten om sitt själsliga djup

Mary –OK, då är vi där.

Marcus –det sker steg för steg men Jung har ju också en ide om arketyper. Han talar dels om en arketyper han kallar för skuggan, som representerar människans skuggsidor. Sen talar han om en arketyper han kallar för Självet.

Mary –Vad menar han med Självet?

Marcus –Man kan säga att det är psykets absoluta centrum och kärna, men det är också psykets totalitet.

Mary –Till och med jag kan känna igen mig när du säger det. I den här som jag har försökt beskriva till dig. För det är mitt nav

Marcus –Begreppet Självet kan först vara lite svårt att förstå. Det är alltså både centrum och circumference Centrum och totalitet. Därför innefattar Självet både ljus och mörker. Men då finns det inom kristna traditionen vissa personer som har anammat Jung och tagit hans idéer till sig. Sen finns det andra som har avfärdat Jung och tyckt att Jung har försökt psykologisera Gud. Jag läser Jung på det sättet att han inte har försökt skapa en ny religion, utan att Jung är en empiriker, en psykolog, men han är också en djupt spirituellt människa med ett genuint sökande och det är väldigt intressant. Och jag tror att gud är alltid större och kommer förbli ett mysterium. Vi kan ha våra idéer om det men vad man kan göra är att se till människan och hennes erfarenheter och försöka kartlägga dom och det tror jag Jung lyckades väldigt bra med. Men sen finns det dom som försöker likställa Jungs ide med Självet med Gud ...

Mary –Jaha, nej.

Marcus –Och säger att Självet arketyp och gud är samma sak, och att Jung menar det. Men jag tror inte att Jung menade det. När man läser Jung så ser man att han säger det gång på gång. Självet tror jag är inom människan och självet är den platsen i människan där den här Gudskontakten sker. Som en bro eller de platser som leder oss in till det transcendentala eller gud. Jung har ju också en idé om det kollektivt omedvetna till skillnad från det personligt omedvetna. Och där på ett väldigt väldigt djupt plan.

Mary –Vi är alla connected ... Det tycker jag man ta in i sitt eget andliga tänkande. Vi bär alla på guds avtryck, vi bär på ett behov av läkande, och helhet och harmoni- det kännetecknar oss alla, eller hur? Och Ludwig Jonsson sa att även i naturen när solen och månen rör sig mot varandra, hela kosmos energi bygger på giving and taking. Och min hjärna kan inte fatta detta -du är större än mitt hjärta.

Marcus –Jung skriver ju mycket om kristendom och den kristna berättelsen och Jesus. Han menar ju på att vi måste hitta nya sätt att förhålla oss till den här berättelsen att vi inte kan tolka den bokstavligt. Utan att vi måste förstå att den representerar andliga sanningar som sker varje dag inom varje människa överallt fast vi kan inte projicera en bokstavlig berättelse på det här utan att han menar att berättelsen om Jesus är berättelsen om människans väg till gud. Och det här med offret som måste ske, att någonting måste dö handlar om människans ego som måste böja sig för någonting större. Det är egots möte med självet.

Mary –Den här tanken finns i alla religioner men även programmet(12 steps rörelsen). När Jesus talar om när människan måste mista sitt liv eller Rumi som säger "die before you die, there's many deaths before the last one". Det är det som hela berättelsen om Jesu liv handlar om, genom död till liv rörelsen. Det är det vi ser, genom att han går på vattnet -det är förstås ... vi måste läsa bibeln i en historisk metaforisk approach, annars vi missar det. Vi måste förstå att han är en jude på jorden och det finns den historiska tempel kulten där man offrade ett lamm, så det finns där, och glöm inte att bibeln skrevs 40 efter hans död. Där beskrivs Jesus i de första berättelserna som att han var full of passion for god, he was a mystic. Det finns en bok som du bara måste läsa, Marcus Borgs "the heart of christianity". Han berör precis det nya språket. There's a very strange statement- that Jesus died for our sins-

now that's a very strange statement. Vad sjutton? Alltså: how can I say those words and then give them some meaning. Den här gamla tempelkulten den krävde en död för att försona. Och här kommer Jesus- Han levde som Martin Luther King eller John F Kennedy -och då tänkte man kill that devil! Hes dangerous! Det var inte mer än så. Det är klart att man dödar människor som lever som Jesus. Men efter hans död så begrep människorna det han hade lärt dom om livet -det hade en segrande kraft. Han dog för mig i den bemärkelsen att han visade mig the Way. Life is stronger, the love is stronger. I den bemärkelsen kan jag få mening av de här orden. "Åh guds lamm" ... vi sjunger det. Ja det finns sanning i det men vi måste hitta en ny approach. Jag läser bibeln som metaforer, det är absolut nödvändigt för mig att göra det. Jag tror inte alls att Jesus uppstod från de döda så att han gick runt och fick sand mellan tårna. Naturligtvis inte. Det är återigen en metafor för att vi har kanske en grav med en sten framför vår dörr. Och vi måste hitta in till det inre rummet, till vårt själ, Självet. För att förstå att vi är gud, och att vi inte dör. Jag tycker så här Marcus att när man börjar approach the bible som en historisk metaforisk dokument, så finns det kopplingar till människors innersta rum, till Självet, till och med till the collective unconcious- som finns i varje människa whose always lookin for love. Eller hur. Åt det hållet försöker jag vara präst på. Om jag skulle börja tolka bokstavligt så skulle jag förvandla dom här bärande berättelserna till sagor. När det står att Jesus är the light of the world, han är inte en candle. När det står han är the bread of life, han är inte Skogaholms limpa. Vi får inte tolka bokstavligt. Då skulle du tycka att det var konstigt. Men varför gör vi så med allt annat? Han är the bread of life för att han visar mig en väg. But Jesus is always clear; its not about me. Its not about Jesus. He's pointing to God. That's what Christer Stendahl- han var professor på Harvard divinity school-han har varit biskop här -han säger "The Christians keep talking about the king but the king only talked about the kingdom". So I can say I can use those words I love Jesus, because he really showed me the way. Vore jag född någon annanstans kanske skulle jag vara en Buddhist. But I'm satisfied with this one. Jag tror att alla religioner bevisar oss att egot -egot som leker gud, Babels torn och alla dom här berättelserna. Det måste dö, och det vet vi, det finns i det collective unconcious. Jag tror att vi vet det. För vi dör ju, Och det är den mänskliga verkligheten. Men vi kan inte dö på jag själv ... KAN SJÄLV! Som barnet säger ... vi kan inte dö på "kan själv". Men det finns en paradox. Mitt barnbarn säger kan själv när hon ska lägga i spagettin i det kokande vattnet när vi lagar mat tillsammans. Och det måste hon göra, man måste först ha en själv innan

man kan ge bort det. Och vi människor måste först bygga upp vår kapacitet så att vi känner det här är jag bra på, det här är jag inte bra på. Sen måste vi montera ner vårt ego och säga inte jag men gud. Jesus säger det är inte jag utan fadern i mig. Talar man om det i Jungiansk psykologi? Jag ska gå bort säger han till sina lärjungar, men jag är inte ensam. Det är det innersta självet Det är vår resa. And I can't find that self without you. Först måste du bejaka mig Och känna att man är en älskvärd människa. Alla måste känna det, du är en pappa, du måste se dina barn, och ge dom en känsla av att dom är underbara, älskade. Då blir dom fina. Dom kan inte hitta sig själva utan att någon säger "vad fin du är". Vi verkligen behöver varandra. Jag kan inte tänka mig gud utan människan, and I think that's what the Jesus story was about. Han gick omkring med prostituerade, och tjuvar -inte för at han skulle frälsa dom, eller göra dom till fantastiska människor -nej, han var med dom för at han tyckte om dom. Han såg att dom var så fina! Han hade roligt med dom. Det är därför han var med dom. Får jag komma hem med dig sa han till den rika mannen? Jag tycker du är jätte bra. Vi kan äta middag tillsammans och ha lite kul. Det var inte: nu skall jag komma och predika om gud. Du har gud i dig. Han var tuff. A man with a passion. Och jag kan tycka att den här kyrkan, det är mycket som är struligt, men alla dessa människor som känner att dom behöver varandra. They praise god, they are creating god, förstår du vad jag säger. Dom behöver varandra och detta är kanske annorlunda från där man tar emot en färdig agenda. But here its coming from the people. Igår hade vi en samtalsgrupp med 8 personer, och det var en tjej som vågade öppna sig själv och dela något väldigt personligt. Och genom att dela detta blev hon verkligen förlöst. Det var en stor händelse. Som i psalmen "blott i det öppna har du en möjlighet, låser du om du dig kvävs och förtvinar du, kraften fullkomnas blot i din svaghet då." Gud är så nära, man anar honom först inuti i sig själv. Men det är en paradox det sker åt båda hållen. Its not a one way street. Så det är ... lite granna ... förstår du hur jag tänker?

Marcus –Jag tänker på hur inom den Jungianska psykologin att man talar om hur människan först befinner sig i paradiset, som en symbios, och sen med tiden så separerar man sig själv och vänder ryggen till det stadium man var i tidigare. En tillslut har man kommit så långt bort att man börjar känna sig alienerad. Och då börjar resan tillbaka inåt igen. Detta kan ske flera gånger under ett liv som pendlande rörelser. Men då har kyrkans uppgift varit genom tiderna att vara som ett käril från att gå in i ytterligheterna av att antingen låta egot helt och hållet identifierar sig med gud,

eller att gudomliggöra sig själv att tro att man är gud -vilket är ganska vanligt i vårt samhälle. Att man hela tiden skall sätta sig själv först. Motsatsen till detta är att man sätter sig själv helt utanför guds kärlek, att man inte är älskad av någon -total tomhet. Nu när människan spelar mindre och mindre roll i människornas liv så verkar det som om mer och mer folk hamnar i dessa utkanter Utmaningen ligger väl nu i hur man skall kunna återknyta till våra nedärvda andliga traditioner och förhålla oss till dem på ett nytt sätt så att de kan tala till människan idag när man ser att såna här dilemman finns.

Mary –När jag väste upp så var begreppet synd så konkret. Det fanns nästa listor på saker man inte skall göra; man skall inte mörda, inget sex före äktenskapet men att jag tror att man har börjat tala om synd som separationen från vårt innersta rum. Och det gör vi när du förklarade det ena diket att jag skall jaga efter min mening. Jag ska bli successful och vacker och glorious.

Intervju 2 med Olle:

Marcus –Frågor kring verksamheten utifrån ett perspektiv- det finns många positiva reaktioner men hur uppfattar många andra präster att man förnyar och tar in Jung? Får ni mycket kritik för detta?

Olle –I Stockholms stift så går det bra men jag tror inte att det hade varit möjligt i frikyrkan. I vissa grupperingar kan man tycka att detta är för urvattnat och att man är för tillåtande. Där finns det grupper som inte alls gillar det här, som är ganska rabiata helt enkelt. Dels är det människor som har en väldigt bestämd uppfattning av vad kristendom är. Det är folk från dom karismatiska kretsarna. För dom är Jesus den enda vägen, och det betyder att man tar ställning till massa teologiska fakta- five ways to meet Jesus liksom. Om du inte följer den vägen så riskerar man en evig förtappelse. Och det finns många i den världen så är den här kyrkan ganska hotfull. Då är vi nästan ockult och vi håller på med onda andar o sånt. Men det är ändå marginella företeelser. I det stora hela möts vi med en allt större respekt och glädje. Men det har varit en lång väg och där har det främsta motståndet varit liksom, jag var nere i Göteborg o talade och då var det någon som skulle presentera mig och alla var helt lyriska och tyckte det var fantastiskt. Det var någon som sa att om Jesus skulle komma tillbaka så skulle det var dit han skulle gå. Sen fanns det en annan präst som

sa ”ja ja det är den där kändis kyrkan” -Surt sa räven sa hon då till prästen. Det var ganska roligt att det faktiskt finns ... det finns två skäl dom som tycker att det är för öppet och inkluderande det finns andra som är avundsjuka. Här sitter vi och gör det vi gör ... vad det ett långt svar eller?

Marcus –Men är det fallanger inom frikyrkan som tycker det eller är det inom Svenska kyrkan också?

Olle –Både och. Det finns vissa inom kyrkan som tycker detta är för hotfullt. Men i det stora hela från stiftet, så har vi ett väldigt starkt uttalat stöd för detta. I Uppsala har man sagt att Allhelgona kyrkan är ”the role model” för hur kyrkan borde vara. Man möter ju andra röster också men det visar vilket enormt genomslag det har fått. Helt otroligt. Men en del tycker att det är fruktansvärt. Det handlar om tre saker. Bibelsynen- en öppen bibelsyn, och där man konsekvent tar avstånd från förtryckande texter, alla kyrkans förtryckande system, manligt- kvinnligt, etnisk bakgrund, sexuell läggning, och att vi säger att gud är större än alla religioner.

Marcus –I tolkningen av religiösa bilder och symboler, finns det en motsättning? Tycker du att det finns en motsättning med hur man skall tolka på ett traditionellt sätt jämfört med att tolka på nyare sätt. Tolka symboliskt kontra bokstavligt även med jungianskt perspektiv där man talar om arketyper. Kan det gamla överskuggas av de mer psykologiska modellerna?

Olle –Jag tycker att det berikar. För mig är det kristendom. För mig står det klart att om man frilägger sig från den bokstavliga tolkningen så tycker jag att det som gör det är mig ät att det finns ett existentiellt meddelande som man skulle kunna kalla för arketypisk -ett påstående pm vad det är att vara människa som absolut är sant. Men liksom men för mig om Jesus faktiskt gick på vattnet eller inte det kan jag ... jag har ingen aning ... who knows maybe ... maybe not ... why not? Jag har ingen aning. Men jag sjunker hela tiden och det finns någon som lyfter upp mig. Och jag tror att kyrkan har ett slags arketypisk dimension i mänskligheten. Den har den funktion. Det är på det planet jag skulle vilja återupprätta kyrkan. men om vi tror att kyrkan vi kommer att behöva den vad den egentligen står för. Men om vi tror att kyrkan är de ex. antal tusen kyrkor som finns ute i bondesamhället då tror jag kyrkan är död.

Marcus –Kan du möta det ifrån den som kommer här i den äldre generationen, men att det finns yngre – finns det problem att möta människas olika gudsbilder.

Olle –Jag ser det inte som en åldersfråga -det finns en 75 årig kvinna som älskar att komma hit och så finns det unga rigida människor. Det finns 60 70 åringar som lämnar kyrkan. Finns många i den äldre generationen som också gillar det här. Det finns rigida människor i alla åldrar. Dom gamla rigida håller på att dö ut.,

Marcus –Om man talar om själavård -gör du det fortfarande?

Olle –In disguise ... jag har väldigt få själavård samtal ... men det har också gjort att jag har byggt up en spännande och nydanande själavård.

Marcus –Om man tar det från en terapeutisk synvinkel- hur skulle du säga om en Jungianska utbildad psykoterapeut sa att det är en präst som använder sig av nycklar från den jungianska psykoterapin i sitt själavårdande arbete utan att han är fullt utbildad i det. Skulle det vara dåligt då om den personen gick mer och mer in i en terapeut roll. Utan att ha den riktiga utbildningen

Olle –Jag tror att man skall skilja på själavård och terapi -ordet terapi är ett grekiskt ord det behöver läka. Vi har 5- 6 själavårdsgrupper här som leds av terapeuter som alla har olika bakgrunder som jobbar som ledare. Alla jobbar frivilligt. Vi har gestalt terapeuter -med Jungianska inslag, vi har mer traditionell psykoterapi psykosyntesare vi har människor som har 12 stegs bakgrund. Man kan ha med sin bakgrunds och influenser. Men det blir ganska tydligt att det vi håller på med är inte terapi. Vi håller på med hänvisning, själavård. Jag tycker inte man ska blanda ihop rollerna. Och jag talade med en kille här som jag talade med en kille som jobbade på ett terapeut institut och han förstod inte varför vi skulle ha terapeuter i kyrkan. Han tyckte präster skulle vara präster.

Marcus – Vad tyckte han att prästens roll var?

Olle –Det skulle vara själavårdande. Det lyssnande samtalet. Förkunnande. Jobbar mycket i den här kontexten och använda den. Hänvisa till nått större.

Marcus –Skillnaden mellan själavård och terapi är att man använder sig av nycklarna som finns i den kristna traditionen, bibliska berättelser, etc.

Olle –Jag tänker att det viktiga är att lyssna även om det inte finns avlösning så är det ett moment av att man har behov av upprättelse, helande bön och andlig vägledning. Ganska tydlig vägledning jag tycker inte att man skall hålla på att ... Jag älskar psykoterapi men jag ... jag känner mig besläktad med det men jag känner inte att jag är Jungian. Men det är fascinerande

Marcus –Samma sak men finns det någon risk att tron blir psykologiserad?

Olle –Jag tycker att det görs så mycket. Som i min bok- Det skrivs mycket böcker av präster som inte är teologi. Där man går in i andra bitar. Så jag tycker att det finns en rädsla hos oss att våga stå för det mysterium som vi ska förmedla. Där missar vi en poäng. Man håller massa halv meningslösa kåserier i predikan ofta. Ska väcka någon slags livsmod eller längtan. Samtidigt tycker jag att psykologin och vår tid har tagit in det i sin tradition så jag tycker att det finns ett enormt ... att det kan berika varandra också. Där är jag mer postmodernistisk. Vi måste använda vår tids nycklar. Problem är ju att vi har levt i samband med en föregående tid. Och där är problemet som till exempel är att kvinnor kunde inte vara lärare. Eller att själssörjare bara kunde vara män och så trodde man att det hade med tron att göra, Man måste leva i tiden.

Marcus –Exodus berättelsen handlar om att lämna Egypten. I den här kyrkan så finns det paralleller, man har lämnat något och skapat nått nytt. Ibland så efter man har frigjort sig själv så går man in i förtryckarrollen. Hur handskas man med det här?

Olle –Intressant- jag skulle vilja hålla den frågan levande. Det krävs att man måste bevara det som är andan. Men faran är att man blir dogmatisk eller låst i det nya. Men det jag försöker göra är att alltid komma med nya människor. Nya röster. Det är liv. Jag tycker att det är en fråga som måste uppmärksammas.